

Nhắm Mắt và Níu Lại

Tuấn Khanh

Đứng giữa Sài Gòn, nhắm mắt lại, im lặng lắng nghe. Có thể ký ức sẽ đưa lối tôi và bạn về những điều đã mất, nhưng sống động khôn cùng, nếu bạn đã từng đến nơi này, trước khi có những đổi thay.

Người Sài Gòn hay tự giới thiệu mình với tên gọi của thành phố. Ấy vậy, nhưng đôi khi, không phải là do sinh trưởng ở nơi đây, mà do họ đã sống và nhớ. Những đổi thay diện mạo của Sài Gòn bây giờ đã tạo nên một lớp người Sài Gòn kiêu hãnh và độc quyền trong trí nhớ về những con đường, hàng cây, về phố nhỏ, cà phê và bánh, về rạp hát, thương xá... Trong ngày đường Lê Lợi hạ gục những hàng cây, tôi thấy một cụ già ngồi yên lặng nhìn, lách máy ảnh ra ghi lại những hình ảnh cuối cùng quen thuộc ra đi. Ai biết trong trái tim của người già đó nghĩ gì? Ký ức phải xóa đi, có thể là một nỗi buồn không bút mực nào tả xiết.

"Nhiều năm nữa, khi lớn lên, quay lại nơi này, con sẽ nhớ hôm nay"- Ảnh tư liệu

Khi tôi còn bé, cha tôi đưa đi chơi ở Sài Gòn. Đứng trước Tòa Đô chính, ông nhờ một người thợ chụp hình dạo lấy cảnh hai cha con đứng ở đó. Sau lưng tấm ảnh polaroid, ông ghi "Nhiều năm nữa, khi lớn lên, quay lại nơi này, con sẽ nhớ hôm nay". Nhưng giờ thì tôi quay lại cũng sẽ không còn nhận ra chốn cũ, với quá nhiều điều lạ. Cũng như cụ già chụp ảnh tiệc nuối hàng cây, trong trí nhớ tôi hiện lại tất cả khi đứng im, nhắm mắt và nhớ về một Sài Gòn không ồn ào xe máy, những hàng kiosk bán đủ loại hàng trên đường Nguyễn Huệ, những gánh hàng rong dẫn đường về bến Bạch Đằng như một nơi tụ hội quen thuộc của những ai là dân Sài Gòn.

Không hiểu sao, những ngày ở nước ngoài, nhìn những kiosk ở downtown hay trong các thương xá lớn, tôi hay nhớ về những hàng kiosk ở Sài Gòn. Có những con phố cổ chỉ hơn nửa thế kỷ nhưng con đường và các kiosk ở đây được bảo tồn một cách thận trọng. Ký ức được giữ gìn nơi đây là một niềm thương nhớ và tự hào chứ không là một gánh nặng.

Tuổi trẻ của tôi, hay cũng rất nhiều người Sài Gòn đã từng đi qua những con đường đó, ngồi chờ lấy một tấm ảnh vừa phóng xong, hoặc dò tìm những bài hát hay, thuê sang ra băng cassette. Nhà báo Mạnh Kim, Nguyễn Dũng kể rằng họ cũng một thời lê la nơi đó, chờ mượn những cuốn băng video phim mới nhất để viết bài cho báo. Những tờ báo nước ngoài, dù cũ rích, tìm thấy ở những kiosk đó là cả một thế giới mới lạ cho mình thoát khỏi sự đơn điệu hàng ngày.

Những ngày học trung học, mỗi khi góp được ít tiền, lũ bạn thường hay rủ nhau đạp xe ra đó, vật vã mua và thêm muốn những băng cassette nhạc nước ngoài, nhập lậu từ Thái Lan. Những ngày nghe Beatles, Smokie hát vang nơi những gian buôn bán máy nghe nhạc. Nghe Abba và Modern Talking rộn rã suốt cả một con đường dài, mua một cây kem mát lạnh ở Brodard vừa đi vừa ăn. Để nắng hực trên đầu rồi ra hồ Con rùa thả chân xuống nước cho mát hết một buổi chiều. Ngày ấy đạp xe ra Sài Gòn, đường thật lớn và những hàng cây thật cao.

Ngày trước, tôi vẫn nghe người lớn dỗ dành trẻ phải ngoan thì mới chở đi Sài Gòn. Chơi là một vòng chạy qua các kiosk, ngó nhìn người ta mua bán, ăn một cái gì đó, chạy ra bến Bạch Đằng nghe còi tàu "tu tu...". Thường thì đợi đến chiều để xem xịt nước ở vòng xoay trước khi về. Hôm nay, Sài Gòn rực sáng hơn xưa rất nhiều, nhiều nơi vui chơi hơn, nhưng khái niệm "đi Sài Gòn chơi" đã biến mất. Người ta chỉ kéo về trong những dịp Giáng sinh hay năm mới, đi loanh quanh - và với tôi - không có gì để níu lại.

Đi qua nhiều thành phố, tôi thấy mình trôi tuột qua những đô thị mới mẻ, không có điểm bám. Phải sống rất lâu, người ta mới nhận ra những điều rất cũ lại vô cùng quyến rũ. Phố cũ Hà Nội, Hội An... luôn được nhắc đến là vậy. Nhắm mắt lại giữa Sài Gòn, tôi thấy mình bị níu lại ở những hình ảnh rất cũ. Những điều mới mẻ có thể lộng lẫy nhưng biến Sài Gòn thành nơi để đi qua, chứ không phải để đến, để dừng chân. Sài Gòn hôm

nay như Cần Thơ, Cà Mau, Long Xuyên... đô thị vùn vụt đi qua, bê tông hiện đại, thiếu một hơi thở của đời sống.

Sài Gòn càng thay đổi, lại càng nghe nhiều câu chuyện vãn, kể về Sài Gòn hôm qua. Cuốn phim hồi ức càng sống động, càng quý giá hơn. Mọi thứ đã đi qua như không đành lòng rời bỏ thế giới này, cũng như lòng mình cứ níu lại. Hôm qua, tuổi trẻ, tình yêu... được níu lại cùng một hình ảnh thành phố đã trong quá khứ. Và đó là những điều vô giá, mà chỉ khi ta nhắm mắt, im lặng, mới có thể cảm nhận được hết.

Tuấn Khanh